

Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

01.01-30.06.2021 թվականի իրականացված միջոցառումների ֆինանսական ցուցանիշների վերաբերյալ (աճողական)

Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն ՊՈԱԿ

(հազար դրամ)

Ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածների անվանումը	Բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածների NN	Պետության կողմից տրվող հատկացումների հաշվին ստացվող			Պարզաբանումներ և բացատրություններ ծախսման նպատակի վերաբերյալ
		Հաստատված նախահաշվի ցուցանիշները	Փաստացի կատարողականը	Կերամալսման վան թերիրացում (փակագծերում գերաճախս, դրական նշանով բերհրացում)	
1	2	3	4	5=3-4	6
Ա. ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ՝ ԴԻՏԱՐԿՎՈՂ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾԻ ՍԿԶԲԻ ԱԶԱՏ ՄՆԱՅՈՐԴԸ		70202.3		70202.3	
Բ. ԴԻՏԱՐԿՎՈՂ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ ՍՏԱՑՎՈՂ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ		688845.4	685934.9	2910.5	
1. Դրամաշնորհներ ընդամենը, որից՝		688845.4	685934.9	2910.5	
1.1. Արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ				0.0	
1.2. Դրամաշնորհներ Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից		688845.40	685934.90	2910.5	Կառավարության 10.06.2021թ. N943-Ն որոշման համաձայն կատարված փոփոխություն
2. Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից ստացվող սուբսիդիաներ				0.0	
3. Այլ եկամուտներ, որից՝		0.0	0.0	0.0	
3.1. Կազմակերպության հաշվեկշռում հաշվառվող գույքի (բացառությամբ հողի) վարձակալությունից				0.0	
3.2. Կազմակերպության տնօրինմանը հանձնված հողի վաճառատնությունից				0.0	
3.3. Եկամուտներ ապրանքների մատակարարումից և/կամ ծառայությունների մատուցումից ընդամենը, որից՝		0.0	0.0	0.0	
- ծառայությունների մատուցումից				0.0	
- ապրանքների մատակարարումից կամ իրացումից				0.0	
- այլ եկամուտներ				0.0	

Գ. ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ (տողԱ+տողԲ)	x	759047.7	685934.9	73112.8	
Դ.ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾԱԽՍԵՐ (տող1+տող2+տող3) այդ թվում՝	x	759047.7	695245.0	63802.7	
Դ1.Կազմակերպության աշխատողների ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁԸ՝ ԸՆԴԱՄԵՆԸ, այդ թվում՝	x	569045.4	512894.6	56150.8	
Դ1.1 Աշխատանքի վարձատրություն	x	569045.4	512894.6	56150.8	
-Աշխատողների աշխատավարձեր և հավելավճարներ	4111	569045.4	512894.6	56150.8	հունիս ամսվա աշխատավարձն է, վճարվել է հուլիս ամսին
-Պարգևատրումներ, դրամական խրախուսումներ և հատուկ վճարներ	4112			0.0	
Դ2. Ծառայությունների և ապրանքների ձեռքբերում	x	73241.0	61386.4	11854.6	
Դ2.1. Շարունակական ծախսեր		24126.1	23650.0	476.1	
-գործառնական և բանկային ծառայությունների	4211	0.0	0.0	0.0	
-էներգետիկ ծառայություններ	4212	14945.0	17352.4	(2407.4)	Փաստացի կատարողականի հիման վրա
-Կոմունալ ծառայություններ	4213	482.9	281.6	201.3	Փաստացի կատարողականի հիման վրա
-Կապի ծառայություններ	4214	8372.2	5841.0	2531.2	Փաստացի կատարողականի հիման վրա
-Ապահովագրական ծախսեր	4215	116.0	0.0	116.0	2 ավտոմեքենա շահագործվում է ԱԻՆ-ի կողմից, ապահովագրությունը չի հրականագրվել տեխնիկական աստճառով տարբերությունը փոխանցվել է հուլիս ամսին
-Գույքի և սարքավորումների վարձակալություն	4216	210.0	175.0	35.0	
-Այլ ծախսեր	4217	0.0	0.0	0.0	
Դ2.2 Գործուղումների և շրջագայության ծախսեր	x	8720.0	4317.7	4402.3	
-Ներքին գործուղումներ	4221	7835.0	4317.7	3517.3	Կորոնավիրուսի համաճարակով պայմանավորված գործուղումների մի մասը չի իրականացվել
-Արտասահմանյան գործուղումների գծով ծախսեր	4222	885.0	0.0	885.0	Կորոնավիրուսի համաճարակով պայմանավորված գործ. չի իրականացվել
-Այլ (գործուղման հետ կապված) տրանսպորտային	4229		0.0	0.0	
Դ2.3. Պայմանագրային ծառայությունների ձեռքբերում	x	2205.0	887.1	1317.9	

-Վարչական ծառայություններ	4231			0.0	
-Համակարգչային ծառայություններ	4232	180.0	0.0	180.0	աշխատանքը իրականացվել է հաստիքային աշխատողի միջոցով
-Աշխատակազմի մասնագիտական զարգացման ծառայություններ	4233	900.0	126.0	774.0	Փաստացի կատարողականի հիման վրա
-Տեղակատվական ծառայություններ	4234	52.5	0.0	52.5	ծառայությունը նախատեսվում է կատարվել հոգիս ամսին
-Կառավարչական ծառայություններ	4235	0.0	0.0	0.0	
- Կենցաղային և հանրային սննդի ծառայություններ	4236	0.0	0.0	0.0	
-Ներկայացուցչական ծախսեր	4237	400.0	270.0	130.0	Փաստացի կատարողականի հիման վրա
-Ընդհանուր բնույթի այլ ծառայություններ	4239	672.5	491.1	181.4	Փաստացի կատարողականի հիման վրա
Դ2.4. Այլ մասնագիտական ծառայությունների ձեռք բերում	x	3836.5	2122.2	1714.3	
-Մասնագիտական ծառայություններ	4241	3836.5	2122.2	1714.3	Փաստացի կատարողականի հիման վրա
Դ2.5. Ընթացիկ նորոգում և պահպանում (ծառայություններ և նյութեր)	x	2850.0	2052.3	797.7	
-Շենքերի և կառույցների ընթացիկ նորոգում և պահպանում	4251	550.0	767.9	(217.9)	Փաստացի կատարողականի հիման վրա, տաբերությունը կփոխանցվի հաջորդ եռամսյակ
-Մեքենաների և սարքավորումների ընթացիկ նորոգում և պահպանում	4252	2300.0	1284.4	1015.6	Փաստացի կատարողականի հիման վրա
Դ2.6. Նյութեր	x	31503.4	28357.1	3146.3	
-Գրասենյակային նյութեր և հագուստ	4261	2000.0	1517.3	482.7	շեղումը պայմանավորված է գնման գործընթացով
-Գյուղատնտեսական ապրանքներ	4262	0.0	0.0	0.0	
-Վերապատրաստման և ուսուցման նյութեր	4263	0.0	0.0	0.0	
-Տրանսպորտային նյութեր	4264	17675.5	15679.9	1995.6	շեղումը պայմանավորված է գնման գործընթացով
-Շրջակա միջավայրի պաշտպանության և գիտական	4265	0.0	0.0	0.0	
-Առողջապահական և լաբորատոր նյութեր	4266	0.0	0.0	0.0	
-Կենցաղային և հանրային սննդի նյութեր	4267	961.9	878.7	83.2	Փաստացի կատարողականի հիման վրա
-Հատուկ նպատակային այլ նյութեր	4269	10866.0	10281.2	584.8	Փաստացի կատարողականի հիման վրա
Դ3. ԱՅԼ ԾԱԽՍԵՐ	x	116761.3	120964.0	(4202.7)	
Դ3.1 Նվիրատվություններ ոչ կառավարչական (հասարակական) կազմակերպություններին	x			0.0	

[illegible]

Ե. ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՎԵԼՈՒՐԴ (ՊԱԿԱՍՈՒՐԴ) ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ (տող Գ - տող Դ)		0.0	(9310.1)	9310.1	
Զ. ԶՈՒՏ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐՈՒՄ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻՑ (տող Զ2 - տող Զ1)		0.0	0.0	0.0	
Զ1. Կապիտալ ակտիվների ձեռքբերում այդ թվում՝	x	0.0	0.0	0.0	
Զ1.1. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ	x	0.0	0.0	0.0	
- Շենքերի և շինությունների ձեռք բերում	5111			0.0	
- Շենքերի և շինությունների կառուցում	5112			0.0	
- Շենքերի և շինությունների կապիտալ վերանորոգում	5113			0.0	
- Տրանսպորտային սարքավորումներ	5121			0.0	
- Վարչական սարքավորումներ	5122			0.0	
- Այլ մեքենաներ և սարքավորումներ	5129			0.0	
- Աճեցվող ակտիվներ	5131			0.0	
- Ոչ նյութական հիմնական միջոցներ	5132			0.0	
- Գեոդեզիական-քարտեզագրական ծախսեր	5133			0.0	
- Նախագծանախահաշվային աշխատանքներ	5134			0.0	
Զ1.2. ՈՉ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	x	0.0	0.0	0.0	
- Հող	5411			0.0	
- Ընդերքային ակտիվներ	5421			0.0	
- Այլ բնական ծագում ունեցող ակտիվներ	5431			0.0	
- Ոչ նյութական ոչ արտադրական ակտիվներ	5441			0.0	
Զ2. Կապիտալ ակտիվների վաճառքից մուտքեր	x			0.0	
Ե. ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀԱՎԵԼՈՒՐԴ (ՊԱԿԱՍՈՒՐԴ) (տող Ե + տող Զ)	x	0.0	(9310.1)	9310.1	

12.07.2021թ.

 Տնօրեն _____ անուն, ազգանուն
 (ստորագրություն)
 Գլխավոր հաշվապահ _____ անուն, ազգանուն
 (ստորագրություն)

Վ. Մարգարյան
Գ. Մարգարյան

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

,Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոնի ՊՈԱԿ-ի
ՀՀ-ՇԱՆ-ԴՇ-21/02 պայմանագրով 2021թ. 1-ին կիսամյակի ընթացքում նախատեսված
միջոցառումների կատարման մասին

1. ՀԻԴՐՈՕԴԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1.1. Օդերևութաբանական դիտարկումներ և կանխատեսումներ

Հաշվետու ժամանակահատվածում մթնոլորտում և գետնի մակերևույթին տեղի ունեցող ֆիզիկական երևույթների ուսումնասիրման նպատակով օդերևութաբանական դիտարկումները կատարվել են Հանրապետության տարածքի 46 օդերևութաբանական (այդթվում՝ 6 բարձր լեռնային դժվարամատչելի և 3 մասնագիտացված) կայաններում լրիվ ծրագրով, իսկ 26 հիդրոլոգիական կայաններում՝ կրճատ ծրագրով /միայն օդի ջերմաստիճանի, տեղումների, մթնոլորտային երևույթների և ձյան ծածկի բարձրության/, Համաշխարհային օդերևութաբանական կազմակերպության կողմից սահմանված կարգով և միջազգային ստանդարտներին համապատասխան 3 ժամը մեկ անգամ 00 ժամից սկսած (Գրինվիչի ժամանակով), իսկ մթնոլորտային երևույթների և եղանակի վիճակի նկատմամբ՝ շուրջօրյա: Դիտարկումներն իրականացվել են օդերևութաբանական բոլոր տարրերի նկատմամբ:

Կայաններից ստացված տեղեկատվությունը ենթարկվել է վերլուծական ստուգման և հանձնվել մուտքագրման բաժին՝ CLICOM: Ծրագրով օդերևութաբանական տվյալների բանկ մուտքագրման նպատակով:

Շահագրգիռ կազմակերպություններն ապահովվել են օդերևութաբանական ռեժիմային տվյալներով:

Հաշվետու ժամանակահատվածում տրվել է 40 նախազգուշացում օդերևութաբանական վտանգավոր երևույթների վերաբերյալ:

h/h	Երևույթի տեսակը	Չափի միավոր	անբարենպաստ երևույթի քանակը	վտանգավոր երևույթի քանակը
1	քամի	դեպք	76	6
2	մառախուղ	դեպք	58	14
3	ձյուն	դեպք	14	3
4	անձրև	դեպք	11	2
5	կարկուտ	դեպք	19	1
6	Սաստիկշոգ	դեպք	-	9

1.2. Աերոլոգիական դիտարկումներ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում բաց է թողնվել 145 ռադիոզոնդ: Ռադիոզոնդարկման աշխատանքները թերակատարվել են տեխնիկական խնդիրների պատճառով:

Միաժամանակ կայանում կատարվել են լրիվ ծրագրով օդերևութաբանական և ռադիոմետրիական դիտարկումներ:

1.3. Հելիոտերկրաֆիզիկական դիտարկումներ

ա/ Օզոնոմետրիա

Օզոնոմետրիական դիտարկումներն իրականացվել են Ամբերդ բարձրլեռնային դժվարամատչելի օդերևութաբանական կայանում, Դոբսոնի սպեկտրոֆոտոմետրով՝ օրվա ցերեկային ժամերին կարգ երկնքի դեպքում՝ 3 - 5 անգամ:

Ամբերդ օդերևութաբանական կայանից ստացված դիտանյութերի արդյունքները սահմանված կարգով մշակվել և ուղարկվել են ՀՕԿ-ի Օզոնային և ուլտրամանուշակագույն ճառագայթման տվյալների համաշխարհային կենտրոն (WOUDC):

բ/ Ակտիվություններ

Ակտիվությունների դիտարկումներն իրականացվել են 6 կայաններում՝ Երևան-ագրո, Տաշիր, Գյումրի, Մարտունի, Սևան, Ամբերդ: Դիտարկումները կատարվել են օրվա ցերեկային ժամերին՝ 3 ժամը մեկ անգամ /Գրինվիչի ժամանակով ժամը 03.30, 06.30, 09.30, 12.30, 15.30/, գիշերային ժամերին՝ մեկ անգամ /Գրինվիչի ժամանակով ժամը 21.30-ին/, արեգակնային կարծալիք ուղիղ, ցրված ու անդրադարձված ճառագայթման և ճառագայթային հաշվեկշռի վերաբերյալ, կատարվել է նաև գումարային երկարալիք ճառագայթմային հաշվեկշռի և ազդեցության մակերևույթի ալբեդոյի հաշվարկ:

Կատարվել է Հայաստանի բոլոր մարզերի համար ուլտրամանուշակագույն ճառագայթման ինտենսիվության բնութագրիչների մշակում՝ ինդեքսների տեսքով, ինչպես նաև Արեգակիակտիվության ու գեոմագնիսական դաշտի վիճակի մասին տեղեկատվության մշակում, Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոնի ՊՈԱԿ-ի ամենօրյա տեղեկագրի և ՉԼՄ-ների համար:

1.4.Ագրոօդերևութաբանական դիտարկումներ և կանխատեսումներ

Ագրոօդերևութաբանական դիտարկումներն իրականացվել են Երևանի մասնագիտացված ագրոօդերևութաբանական և օդերևութաբանական ցանցի 39 կայաններում: Ագրոօդերևութաբանական սպասարկումն իրականացվել է կայաններից ստացված տեղեկատվության հիման վրա:

Հանրապետության պետական կառավարման մարմիններին, մարզպետարաններին, ֆերմային տնտեսություններին և տարբեր կազմակերպություններին տրվել է անհրաժեշտ տեղեկատվություն ագրոօդերևութաբանական պայմանների մասին:

Կազմվել են.

- Շաբաթական, ամսական (ձմռան ամիսներին) ագրոօդերևութաբանական ամփոփ տեղեկատվություն
- Տասնօրյակային օդերևութաբանական և ագրոօդերևութաբանական տեղեկագիր
- Ժամանակացույցով վիճակագրական վարչություն եռամսյակային (առաջին) օդերևութաբանական և ագրոօդերևութաբանական տեղեկատվություն
- Դիտված անբարենպաստ ագրոօդերևութաբանական պայմանների հետևանքների մասին տեղեկատվություն
- Տեղեկանք աշնանացան ցորենի ցանքի, աճի և ձմեռման պայմանների վերաբերյալ
- Տեղեկատվություն գյուղատնտեսական աշխատանքների ժամկետների մասին
- Վաղահաս կարտոֆիլի ցանքի ժամկետների
- Ջերմասեր մշակաբույսերի սածիլման ժամկետների

Կատարվել են՝

- աշնանացան ցորենի վնասվածություն գնահատում ձմռան ցրտերից (%),
- աշնանացան ցորենի վեգետացիայի վերսկսման պահին հողի խոնավության պաշարների գնահատում՝ մարտի 10-ի և 20-ի դրությամբ (0-20, 0-50սմ շերտերում)

Կանխատեսումներ՝

- ծիրանենու ծաղկումն Արարատյան դաշտում
- Դեղձենու ծաղկումն Արարատյան դաշտում
- Խաղողի ծաղկումն Արարատյան դաշտում
- Ծիրանի բերքատվությունը Արարատյան դաշտում
- Աշնանացան ցորենի և գարու միջին հանրապետական բերքատվությունը վեգետացիայի վերսկսման ժամանակ
- Աշնանացան ցորենի և գարու միջին հանրապետական բերքատվությունը ցողունակալման փուլում

- Լեռնային շրջաններում աշնանացան ցորենի հասկակալման, մոմային և կաթնային հասունացման փուլերում
- Ագրոօդերևութաբանական կանխատեսումների արդարացման աստիճանը կազմել է.
- Ծիրանենու ծաղկում՝ 100%
- Դեղձենու ծաղկում՝ 100%
- Խաղողի ծաղկումն՝ 100%
- Կատարվել է կայաններից ստացված ագրոօդերևութաբանական դիտարկումների տվյալների գրանցում, վերծանում և մշակում
- Կատարվել է 1958թ. ագրոօդերևութաբանական տարեգրի մուտքագրում
- Կատարվել է 2019-2020թթ ագրոօդերևութաբանական տարեգրերի տպագրում
- Կատարվել է 2021թ տարեգրի 1-9 աղյուսակների կազմում
- Վերահսկվել է կայանները ստացվող տեղեկատվությունը, թերությանների և անհրաժեշտության դեպքում հեռախոսակապով ճշտվել է կայանների հետ
- Ուսումնասիրվել է ավտոմատ կայաններից ստացվող տեղեկատվությունը և համեմատվել փաստացի տվյալներ հետ
- Բաժնի գլխավոր և առաջատար մասնագետները մասնակցել են դասընթացների:

1.5. Հիդրոլոգիական դիտարկումներ և կանխատեսումներ

Իրականացվել են ռեժիմային հիդրոլոգիական ուսումնասիրություններ 7 գետավազանի (Դեբեդ, Աղստև, Ախուրյան, Մեծամոր-Քասախ, Սևան-Հրազդան, Արփա, Հարավային) հիդրոլոգիական կայանների 82 գետային, 5 ջրամբարային և 4 լճային հիդրոլոգիական դիտակետերում: Սահմանված կարգով հիդրոլոգիական դիտակետերում իրականացվել են ջրի ելքի չափումներ, կատարվել են ջրի մակարդակի, ջրի և օդի ջերմաստիճանի, սառցային երևույթների դիտարկումներ:

Սևանա լճի 4 դիտակետերում կատարվել են ջրի մակարդակի, ջերմաստիճանի ամենօրյա 2 ժամկետային դիտարկումներ: Ստացված տեղեկատվությունն ամեն օր հաղորդվել է շահագրգիռ կազմակերպություններին:

Ամեն ամիս կազմվել է Սևանա լճի ջրային հաշվեկշիռը և տրամադրվել շահագրգիռ կազմակերպություններին, ինչպես նաև տպագրվել է Հայաստանի Հանրապետություն օրաթերթում տվյալները հրապարակվել են նաև ՀՄԿԵ ՊՈԱԿ-ի պաշտոնական կայքում:

Սևանա լճի և Նրա ջրհավաք ավազանի մշտադիտարկումների տվյալների միասնական էլեկտրոնային շտեմարաններ համակարգ է մուտքագրվել 2021 թվականի 1-ին եռամսյակի հիդրոլոգիական մշտադիտարկումների նախատեսված տվյալները:

Ամեն օր 50 գետային, 5 ջրամբարային և 4 լճային հիդրոլոգիական դիտակետերից, ինչպես նաև Արփա-Սևան ջրատար-Ծովինար և Հրազդան ՀԷԿ-ի ուղղաթեք ջրանցք-Գեղամական դիտակետերից ստացվել է հիդրոլոգիական ռեժիմի վերաբերյալ տեղեկատվություն, որոնց հիման վրա կազմվել են ամենօրյա հիդրոլոգիական տեղեկագրեր և տրամադրվել շահագրգիռ կազմակերպություններին, ինչպես նաև տեղեկագրերը հրապարակվել են ՀՄԿԵ ՊՈԱԿ-ի պաշտոնական կայքում:

Ախուրյան-Հայկաձոր, Ախուրյան-Բազարան, Արաքս-Սուրմալու սահմանային հիդրոլոգիական դիտակետերում, Ջրառե ՓԲԸ մասնագետների և Թուրքիայի հանրապետության մասնագետների հետ 6 անգամ իրականացվել են համատեղ ջրաչափական աշխատանքներ:

Ջրառե ՓԲԸ մասնագետների հետ համատեղ 2021 թվականի ապրիլի 22-23-ը Արփա-Սևան ջրատարի Եղեգիսի և Ծովինարի տեղամասերում իրականացվել են ստուգիչ ջրաչափական աշխատանքներ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Արփա-Սևան ջրատարով Սևանա լիճ մուտք գործած ջրի ծավալը (այդ թվում ստորերկրյա ներհոսքը) կազմել է 124.564 մլն խոր.մ (30.06.2021թ.):

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Սևանա լճից բաց թողնված ջրի ծավալը կազմել է 75.531 մլն խոր.մ (30.06.2021թ.):

Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց կողմից ստացված գրությունների հիման վրա պատրաստվել և տրամադրվել է անհրաժեշտ հիդրոլոգիական տեղեկատվություն:

Սևանա լճի մակարդակը 2021 թվականի հունիսի 30-ի դրությամբ կազմել է 1900.80մ, որն անցյալ տարվա նույն օրվա համեմատությամբ ցածր է 4 սմ-ով, իսկ 2021 թվականի հունվարի 1-ի համեմատ բարձր է 28 սմ-ով:

Ջրամբարների ջրացվածությունը 2021 թվականի հունիսի 30-ի դրությամբ կազմել է. Արփի լիճ ջրամբարում՝ 60.9մլն.խոր.մ, Ախուրյանի ջրամբարում՝ 140մլն.խոր.մ, Ապարանի ջրամբարում՝ 31.3մլն.խոր.մ, Ազատի ջրամբարում՝ 40.5 մլն.խոր.մ, Մարմարիկի ջրամբարում՝ 8.52մլն.խոր.մ:

2021 թվականի մարտի 29-ին կազմվել և պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին է ներկայացվել ՀՀ գետերի 2021 թվականի զարնանային վարարումների տարրերի կանխատեսումն տեղեկագիրը:

1.6.Ռադիացիոն մոնիթորինգ

Հիդրոոդերևութաբանական ցանցի 34 (այդ թվում՝ 15 հենակետային) կայաններում ռադիոլոգիական իրավիճակի վերաբերյալ ամեն օր՝ Գրինվիչի ժամանակով ժամը 06.00 և 18.00 իրականացվել են գամմա ֆոնի չափումներ, Երևանյան լաբորատորիայում՝ մթնոլորտից երկրի մակերևույթի վրա տեղացող ռադիոակտիվ փոշու խտության ամենօրյա չափումներ, օդերևութաբանական կայաններից բերված հողի նմուշների գումարային բետտա-ակտիվության չափումներ:

Կատարվել են ատոմակայանի շրջակայքից /Սև ջրից/ բերված ջրի նմուշներում կոշտ մնացորդների գումարային բետտա-ակտիվության չափումներ:

Կազմվել են Երևան քաղաքի գամմա-ֆոնի ամենամյա տեղեկագրեր, որոնք ներկայացվել են ՀՀ Արտակարգ իրավիճակների նախարարության աշխատակազմի փրկարար ծառայության:

Կատարված չափումների արդյունքներով Երևան քաղաքում և ՀԱԵԿ-ի 30-կմ գոտում գրանցված գամմա-ֆոնի արժեքները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում չեն գերազանցել թույլատրելի սահմանները: Հանրապետության տարածքից ընտրովի սկզբունքով վերցված հողի նմուշներում գումարային բետտա-ակտիվությամբ աղտոտվածություն չի արձանագրվել:

1.7.Ռադիոլոգիոն դիտարկումների իրականացում, մթնոլորտային երևույթների վրա ակտիվ ներգործության աշխատանքներ.

2021 թվականի 1-ին կիսամյակում հակակարկտային ծառայության աշխատակիցների կողմից իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները:

Մաքրվել, ստուգվել և վերանորոգվել են՝ կոնսերվացված գազագեներատորային հակակարկտային կայաններից ապամոնտաժված հանգույցները, կենտրոններում տեղադրված հեռակառավարման համակարգերը, ավեհավաքները, համակարգչային տեխնիկան, այլ սարքերն ու սարքավորումները:

Ստուգվել և վերանորոգվել են կայանների գազամատակարարման համակարգերի հանգույցները, ի հայտ եկած գազի արտահոսքերը:

Համայնքային խափանված հակակարկտային կայաններն աշխատանքային վիճակի բերելու համար մարզային հակակարկտային կենտրոնների կողմից համայնքներին պարբերաբար ցուցաբերվել է համապատասխան աջակցություն:

Իրականացվել են հակակարկտային կայանների գազազանախոսների տեղափոխման, տեխնիկան, վերանորոգման, դրոշմակնքման, լիցքավորման և վերաբաշխման աշխատանքներ:

Ընդհանուր առմամբ ապակոնսերվացվել են ՀՄԿ ՊՈԱԿ-ին պատկանող թվով 234, ինչպես նաև համայնքներին ու ֆիզիկական անձանց պատկանող հակակարկտային կայանները, երկու ՄՌԼ-5 ռադիոլոգիոն կայանները, ավտոնոմ սնուցման գեներատորները, օդերևութաբանական սարքերը, ռադիոկապի որոշ միջոցներն ու այլ սարքերը:

սարքավորումները: Մարզերում տեղակայված շարժական կայանքները, պահպանության համար նախատեսված տարածքներից տեղափոխվել են ակտիվ ներգործության համապատասխան դիրքեր:

Կատարվել են ձմեռային պրոֆիլակտիկ աշխատանքների պլան ժամանակացույցով նախատեսված միջոցառումներ:

Հակակարկտային ծառայությունը հաշվետու ժամանակահատվածում շահագործման է վերցրել ևս 39 նոր հակակարկտային գազագեներատորային կայանքներ: 2021թվականի 1-ին կիսամյակի ավարտին գազագեներատորային հակակարկտային կայանքների թիվը դարձել է 597, համապատասխանաբար ավելացել է հակակարկտային ծառայության կողմից պաշտպանվող գյուղատնտեսական նշանակության հողատարածքները՝ 44640 հա-ից դառնալով 47760 հա:

Հակակարկտային ծառայության պաշտպանության տակ գտնվող փաստացի մշակվող գյուղատնտեսական նշանակության հողատարածքներում ակտիվ ներգործության են ենթարկվել 327 կարկտավտանգավոր ամպ, որի արդյունքում կատարվել է գազագեներատորային 855504 ակտիվ ներգործություն (կրակոց):

Գրանցվել են պաշտպանվող և չպաշտպանվող համայնքների կարկտահարության դեպքերը, կրակոցների ու ներգործված ամպերի քանակները, վերլուծվել ու հաշվառվել համապատասխան գրացամատյաններում:

Պարբերաբար իրականացվել են հակակարկտային կայանքների շրջայցեր, որի ընթացքում վերացվել են հայտնաբերված թերությունները, կարգաբերվել կրակոցների ուժեղություններն ու կատարվել փորձարարական կրակոցներ:

Հակակարկտային ծառայության բոլոր մասնագետներն անցել են տեխնիկական անվտանգության կանոնների պլանային հրահանգավորում և ստուգարք:

Մարզային հակակարկտային կենտրոններում իրականացվել են անձնակազմի գիտելիքների և հմտությունների բարձրացմանն ուղղված մասնագիտական դասընթացներ:

Հակակարկտային ծառայության և ԱԻՆ Տեխնիկական անվտանգության ազգային կենտրոն ՊՈԱԿ-ի համատեղ աշխատանքի շնորհիվ իրականացվել են ՀՄԿ ՊՈԱԿ-ի թվով 178 գազագեներատորային հակակարկտային կայանքների տեխնիկական անվտանգության փորձաքննությանն ուղղված աշխատանքներ, որի արդյունքում տրվել են դրական եզրակացություններ:

Հակակարկտային ծառայության կենտրոնական ապարատի կողմից համակարգվել և աջակցություն է ցուցաբերվել մարզային հակակարկտային կենտրոններին՝ հակակարկտային համակարգերի ու այլ տեխնիկական միջոցների վերանորոգման միջոցառումների կատարման ընթացքում:

2.ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱԿԱՅՐԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ և ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՐԱՏԻ

2.1. ՀՀ Մակերևութային ջրային օբյեկտների որակի մոնիթորինգի իրականացում

2021թ. 1-ին կիսամյակում մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգը (ջրի նմուշառում, դաշտային հետազոտություններ, ֆիզիկաքիմիական անալիզներ և որակի գնահատում) իրականացվել է հանրապետության ջրային օբյեկտների (գետերի, ջրամբարների, Որոտան-Արփա, Արփա-Սևան ջրատարների և Սևանա լճի) 144 դիտակետում: Ջրի նմուշներում դիտարկվել են ջրի որակի բնութագրական 40-60 ֆիզիկաքիմիական ցուցանիշ՝ հիմնական անիոններ և կատիոններ, սնուցող նյութեր, ծանր մետաղներ, առաջնային օրգանական աղտոտիչներ և հիդրոկենսաբանական ցուցանիշներ: Ընդհանուր առմամբ որոշվել է 18660 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 18660):

2.2. ՀՀ Բնակավայրերի օդային ավազանի որակի մոնիթորինգի իրականացում

2021թ. 1-ին կիսամյակում մթնոլորտային օդի որակի դիտարկումներ կատարվել են հանրապետության 10 բնակավայրում օդի նմուշառման երեք եղանակով՝ պասիվ, ակտիվ և ավտոմատ: Մթնոլորտային օդում ուսումնասիրվել են փոշու, փոշում մետաղների, ազոտի և ծծմբի երկօքսիդների ու գետնամերձ օզոնի պարունակությունները:

Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ և Ծաղկաձոր քաղաքներում մթնոլորտային օդի որակի դիտարկումներն իրականացվել են 15 ստացիոնար դիտակայանում՝ ակտիվ նմուշառման եղանակով: Պասիվ եղանակով նմուշառումներ

իրականացվել են Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Զրազդան, Արարատ, Կապան, Զաջարան, Չարենցավան և Ծաղկաձոր քաղաքների 214 դիտակետում:

2021թ. 1-ին կիսամյակում ՀՀ բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի միջոցառումների շրջանակում որոշվել է 18800 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 18800):

2.3. Հողերի աղտոտվածության մոնիթորինգի իրականացում

2021թ.1-ին կիսամյակում ընթացքում հողերի աղտոտվածության մոնիթորինգն իրականացվել է Լոռու մարզում և որոշվել է 5000 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 5000):

2.4. Եվրոպայում մեծ հեռավորությունների վրա օդի անդրսահմանային աղտոտիչների տարածման դիտարկման և գնահատման համատեղ (EMEP) ծրագրի շրջանակներում Հայաստանում օդի անդրսահմանային աղտոտման մոնիթորինգի իրականացում

2021թ. 1-ին կիսամյակում մթնոլորտային օդի անդրսահմանային աղտոտվածության մոնիթորինգի Ամբերդի դիտակայանում իրականացվել է մթնոլորտային օդի և մթնոլորտային տեղումների մոնիթորինգ և որոշվել 3915 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների նվազագույն քանակ՝ 3915):

2.5. Արաքս գետի աղտոտվածության հայ-իրանական համատեղ մոնիթորինգի իրականացում

Արաքս գետի ջրի աղտոտվածության հայ-իրանական համատեղ մոնիթորինգի ծրագրի շրջանակում Արաքս գետի հայ-իրանական սահմանային հատվածում իրականացվել է Արաքս գետի ջրի և հատակային նստվածքների որակի մոնիթորինգ: 2021թ. 1-ին կիսամյակում որոշվել է Արաքս գետի ջրի և հատակային նստվածքի 592 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 840): Փաստացի և պլանային ցուցանիշների անհամապատասխանությունը պայմանավորված է եղանակային ամբարենպաստ պայմանների հետևանքով ճանապարհների անանցանելիությամբ: Պակաս ցուցանիշները կրացվեն 2-րդ կիսամյակի ընթացքում:

2.6. Շրջակա միջավայրի նախարարության աշխատակազմում և նրա առանձնացված ստորաբաժանումներում տեղային համակարգչային ցանցերի և համակարգչային տեխնիկայի ծրագրային, էլեկտրոնային փոստի և ինտերնետ կապի տեխնիկական սպասարկում, նախարարության պաշտոնական կայքի սպասարկում, ՀՄԿ ՊՈԱԿ-ի պաշտոնական կայքի սպասարկում, օդի պահանջվող օգտագործում (ՕՊՕ) համակարգի սպասարկում

2021թ. 1-ին կիսամյակում իրականացվել է նախարարության տեղային համակարգչային ցանցերի սպասարկում, համակարգիչների վերանորոգում՝ ապահովվելով համակարգչային տեխնիկայի, ինտերնետային կապի, էլեկտրոնային կապի, էլեկտրոնային փոստի, կայքի (<http://env.am/>)՝ անխափան աշխատանքները: Ընդհանուր առմամբ սպասարկվել է շրջակա միջավայրի նախարարության 253 համակարգիչ, կայք և տեղային ցանց (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 253):

Սպասարկվել են ՀՄԿ ՊՈԱԿ-ի համակարգչային և տպագրական սարքերը:

Շրջակա միջավայրի նախարարության պաշտոնական կայքում 2021թ. 1-ին կիսամյակում տեղադրվել են՝ լուրեր, հայտարարություններ, տեսահոլովակներ, բնապահպանական փորձաքննության նախագծեր, փորձաքննության եզրակացություններ, ՍԹԱ նախագծեր, ծառայողական քննության հրամաններ, մոնիթորինգի եռամսյակային և տարեկան տեղեկանքներ, ամենօրյա (աշխատանքային օրեր) ռեժիմով տեղադրվում է եղանակային կանխատեսումների, գետերի, լճերի և ջրամբարների վիճակի, Սևանա լճի վերաբերյալ տեղեկանքներ, նախարարության և համակարգի կառույցների աշխատակազմերի փոփոխություններն ըստ ստացված հրամանների, նախարարության թափուր հաստիքների պարբերական թարմացումներ, բնապահպանական ոլորտը կանոնակարգող իրավական

ակտերի ցանկերի թարմացումներ ,Օրենսդրությունե բաժնի համապատասխան ենթամենյուններում: Բացվել են նոր բաժիններ:

Կայքի համապատասխան էջերի թարմացումները և նյութերի եռալեզու թարգմանությունները կատարվել են ՀՀ Բնապահպանության նախարարի 02.10.2017թ. թիվ 338-Ա հրամանով հաստատված կարգի համաձայն:

Իրականացվել է ,Անշարժ աղբյուրներից մթնոլորտ արտանետված վնասակար նյութերի մասին Ձև N2-տա (օդ) (տարեկան), Ջրօգտագործման մասին Ձև N2-տա (ջրոտն) (տարեկան), Թափոնների առաջացման, օգտագործման և հեռացման մասին Ձև N 1-թափոն (տարեկան) վարչական վիճակագրական հաշվետվությունների 2019 թվականի տվյալների մուտքագրման համար բազաների նախապատրաստում: Վտանգավոր նյութերի և թափոնների քաղաքականության վարչության համակարգիչների վրա տեղադրվել է Թափոնների առաջացման, օգտագործման և հեռացման մասին Ձև N1-թափոն ծրագիրը և բազան, կատարվել են համապատասխան կարգավորումները: Մթնոլորտային քաղաքականության վարչության համապատասխան համակարգի վրա տեղադրվել է Անշարժ աղբյուրներից մթնոլորտ արտանետված վնասակար նյութերի մասին Ձև N2-տա (օդ) բազան, կատարվել համապատասխան կարգավորումները և հաշվարկները:

Իրականացվել է մակերևութային և ստորերկրյա ջրերի, մթնոլորտային օդի մոնիթորինգի տվյալների ամփոփում, գնահատում և վերլուծություն, բազաների թարմացում, տվյալների սահմանված կարգով տրամադրում և հրապարակում: Շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի արդյունքներն ամփոփվել են եռամսյակային տեղեկագրերի տեսքով, մթնոլորտային օդի աղտոտվածության վիճակը նաև բաշխման շաբաթական, ամսական ու եռամսյակային քարտեզների, իսկ մակերևութային ջրերի որակը՝ ամսական և եռամսյակային քարտեզների տեսքով:

Սպասարկվել է ,ՀՄԿԵ ՊՈԱԿ-ի <http://armmonitoring.am/> կայքը, կայքում ավելացվել են մի շարք էջեր, բաժիններ, ենթաբաժիններ, իրականացվել է կայքում տեղադրված նյութերի և մենյունների եռալեզու թարգմանություն:

Սպասարկվել է ,ՀՄԿԵ ՊՈԱԿ-ի ֆեյսբուքյան էջը, ավելացվել է էջում հրապարակվող նյութերի քանակը և որակը:

2.7. ,Բնապահպանական տեղեկատվության հասարակական կենտրոնի (Օրիուս կենտրոնի) սպասարկում

2021թ. 1-ին կիսամյակում Բնապահպանական տեղեկատվության հասարակական կենտրոնի (Երևանի Օրիուս կենտրոն) կողմից, հիմք ընդունելով Օրիուսի կոնվենցիայի դրույթները, իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

- սեմինարների, բաց դասերի, քննարկումների կազմակերպում, աջակցություն հասարակական լուսմների կազմակերպմանը և Օրիուսի կոնվենցիայի 2021թ. Ազգային զեկույցի պատրաստման գործընթացին,

- հասարակությանը տեղեկատվության տրամադրում, լուսաբանում և տարածում,
- գրադարանի և ֆիլմադարանի այցելուների սպասարկում, համագործակցություն բնապահպանական ոլորտի ՀԿ-ների և այլ կազմակերպությունների հետ,

Հաշվի առնելով կորոնավիրուսի համավարակը սեմինարները, քննարկումները և հասարակական լուսմները հիմնականում կազմակերպվել են օնլայն հարթակներում:

2.8. Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի մոնիթորինգի իրականացում

2021թ. 1-ին կիսամյակում ընթացքում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի հիդրոերկրաբանական մոնիթորինգն իրականացվել է 6 ՋԿՏ-ում ընդգրկված 109 ստորերկրյա ջրաղբյուրներում: Ընդհանուր առմամբ որոշվել է 8623 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների թիվ՝ 8623), այդ թվում.

- ստորերկրյա ջրերի 65 դիտակետում (դրական և բացասական մակարդակով հորատանցքերում) 2340 մակարդակի (ճնշման) չափում 6 անգամ հաճախականությամբ (նախատեսված չափումների թիվ՝ 2340): Զափումները կատարվել են Արարատյան, Գյումրիի և Սևանի միջլեռնային գոգավորությունների հորատանցքերում և ջրհորներում,

- ստորերկրյա ջրերի 64 դիտակետում՝ 43 բնադրյալում և միջլեռնային գոգավորությունների 21 շատրվանող հորատանցքում ծախսի 2304 չափում (նախատեսված չափումների թիվ՝ 2304),

- ստորերկրյա ջրերի 109 դիտակետում ջերմաստիճանի 3924 չափում (նախատեսված չափումների թիվ՝ 3924),

- ստորերկրյա ջրերի 22 դիտակետի շրջակայքում՝ հյուսիս-հարավ, արևելք-արևմուտք ուղղություններով 3կմ երկարությամբ տեղադրվում (նախատեսված ցուցանիշների թիվ՝ 55): Արդյունքում չեն բացահայտվել ստորերկրյա ջրերի որակի և քանակի վրա ազդող նոր տեխնածին գործոններ կամ հնարավոր աղտոտման օջախներ:

2.9. Շրջակա միջավայրի օբյեկտներում (հող, ջուր) ԿՕԱ ների մնացորդային քանակների մոնիթորինգի իրականացում, ռեեստրների և թափոնների պետական կադաստրի ստեղծման և վարման միջոցառումներին աջակցության տրամադրում, երկրորդային հումքի վերամշակման և օրգանական թափոնների կրկնակի օգտագործման միջազգային փորձի ուսումնասիրում, վտանգավոր թափոնների անվտանգ գործածությանը ներկայացվող պահանջների ուսումնասիրում

Թափոնների գոյացման, վերամշակման ու օգտահանման օբյեկտների և հեռացման վայրերի ռեեստրների ստեղծմանն աջակցության նպատակով 2021թ. 1-ին կիսամյակում ուսումնասիրվել է թափոնների գոյացման, վերամշակման ու օգտահանման 14 օբյեկտներ և հեռացման վայրեր (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 14): Ուսումնասիրվել է թափոնների օգտահանման, վնասագերծման 3 տեխնոլոգիա և երկրորդային հումքի վերամշակման 12 մեթոդ (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 12):

Կայուն օրգանական աղտոտիչների մասին Ստոկհոլմի կոնվենցիայով ՀՀ ստանձնած պարտավորությունների կատարմանն աջակցելու նպատակով հաշվետու ժամանակահատվածում նախատեսված էր իրականացնել նմուշառման ենթակա աղբավայրի ընտրություն և ուսումնասիրություն, որը կատարվել է:

3.ԱՆՏԱՌԱՅԻՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ

2021 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում Անտառների մոնիթորինգի ծառայության կողմից անտառապահպանության և անտառխախտման արձանագրությունների ուսումնասիրություններ են իրականացվել «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի 4 անտառտնտեսությունների և 4 ԲՀՊՏ-ների սահմաններում: Աշխատանքների արդյունքում ուսումնասիրվել են «Չանգեզուր կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի «Շիկահող» պետական արգելոցի» և «Խոսրովի անտառ» պետական արգելոց», «Դիլիջան ազգային պարկ» և «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ների և «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Ճամբարակ», «Հրազդան», «Տաշիր» և «Վանաձոր» անտառտնտեսությունների աշխատակիցների կողմից կազմված անտառ խախտման արձանագրությունները, պահպանության աշխատանքների կազմակերպվածությունը, ուշադրություն է դարձվել անտառային հրդեհներին և հակահրդեհային անվտանգության պարտադիր միջոցառումների իրականացմանը և առկա մի շարք այլ հույժ կարևոր հիմնախնդիրներին: Դաշտային աշխատանքների ընթացքում ԱՄԾ թիմի կողմից հայտնաբերվել է ընդհանուր առմամբ 21 ապօրինի հատման օջախ:

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի ուսումնասիրված բոլոր 4 անտառտնտեսության սահմաններում ԱՄԾ թիմի կողմից համապատասխան գործիքակազմի կիրառմամբ ուսումնասիրվել են նաև 73.5 հա տարածքում իրականացված անտառապատման աշխատանքները: Մասնավորապես աշխատանքների ընթացքում ուշադրություն են դարձվել անտառապատման աշխատանքների մանրամասներին և նրբություններին (տնկման աշխատանքների իրականացման եղանակներ, խառնման և տեղաբաշխման սխեմաներ, գլխավոր և ուղեկցող ծառատեսակներ, միջշարային

և միջբուսային հեռավորություններ, ինչպես նաև ծառերի թվաքանակներ): Տեղադրվել են նաև են 400 մ2 մակերես զբաղեցնող փորձահրապարակներ՝ ծառերի կաչողականությունը որոշելու նպատակով: Ինչպես նաև չափագրվել են անտառապատված տարածքների մակերեսները:

«Սևան ազգային պարկ» և «Դիլիջան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ների սահմաններում իրականացվել են նաև 2020 թվականի անտառային պահապանության աշխատանքների ստուգումների մասնակի դիտարկում-ուսումնասիրություններ:

Անտառօգտագործման շրջանակներում ուսումնասիրվել են «Հայաստան» ՊՈԱԿ-ի «Տաշիր» և «Վանաձոր» անտառտնտեսություն մասնաճյուղերի սահմաններում տեղակայված հատատեղերը (համապատասխանաբար 4 անցումային հատման և 1 սանիտարական հատման հատատեղ), ինչպես նաև «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի սահմաններում իրականացվել են 2021 թվականի ընտրովի սանիտարական հատումների արդյունքների հավաստիության մասնակի դիտարկում – ուսումնասիրություններ:

«Հայաստան» ՊՈԱԿ-ի «Հրազդան» և «Վանաձոր» անտառ տնտեսությունների սահմաններում կատարվել են բնական վերածի օժանդակման աշխատանքների արդյունքների ուսումնասիրություններ, որոնք իրականացվել էին կոնդաշիվային հատումների միջոցով:

«Facebook» սոցիալական ցանցում «Բնապահպանի տուն» ՀԿ-ի կողմից բարձրաձայնված խնդրի պարզաբանման նպատակով ԱՄԾ աշխատակիցները նույնպես իրենց մասնակցությունն են ունեցել մասնագիտական խմբի դաշտային ուսումնասիրությունների իրականացմանը՝ «Հայաստան» ՊՈԱԿ-ի «Վանաձորի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղի «Խնձորուտի» անտառպետության տարածքում:

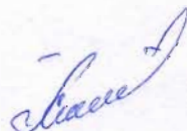
Ծառայությունը հունվար-մարտ ամիսների ընթացքում իրականացրել է փայտանյութի սպառման շուկայի ուսումնասիրություններ, ինչպես նաև «Դիլիջան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի սահմաններում իրականացվել են փայտանյութի մթերման և իրացման տվյալների մասնակի դիտարկումներ:

ԱՏՀ և ՀԶ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ իրականացվել են «Արծվաբերդի» և «Դսեղի» անտառտնտեսությունների անտառածածկում 2016-2020 թվականների ընթացքում տեղի ունեցած փոփոխությունների դինամիկայի ուսումնասիրություններ, «Հրազդան», «Արծվաբերդ», «Եղեգնուտ», «Գուգարք» և «Նոյեմբերյան» անտառտնտեսություն մասնաճյուղերի անտառածածկում 2018-2019 և 2019-2020 թվականների ընթացքում տեղի ունեցած սաղարթի փոփոխությունների վերծանման աշխատանքներ, «Ստեփանավանի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղի «Ստեփանավանի» անտառպետության սահմաններում 2018-2019 թվականների ընթացքում սաղարթում տեղի ունեցած փոփոխությունների վերլուծական աշխատանքներ և Սյունիքի, Կոտայքի, Վայոց Ձորի, Արարատի, Արագածոտնի, Գեղարքունիքի և Շիրակի մարզերում անտառածածկի վերհանման աշխատանքներ:

2021 թվականի առաջին կիսամյակում կազմակերպվել և իրականացվել է նաև «Անօդաչու թռչող սարքերը շրջակա միջավայրի մոնիթորինգում» դասընթացը:

ԱՄԾ աշխատակիցները 2021 թվականի առաջին կիսամյակում մասնակցել են նաև մի շարք արդյունավետ աշխատաժողովների, դասընթացների և հանդիպումների:

Պլանատնտեսագիտական բաժնի պետ

Գ.Ստեփանյան

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

,Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոնի ՊՈԱԿ-ի
ՀՀ-ՇԱՆ-ԴՇ-21/02 պայմանագրով 2021թ. 1-ին կիսամյակի ընթացքում նախատեսված
միջոցառումների կատարման մասին

1. ՀԻԴՐՈՕԴԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1.1. Օդերևութաբանական դիտարկումներ և կանխատեսումներ

Հաշվետու ժամանակահատվածում մթնոլորտում և գետնի մակերևույթին տեղի ունեցող ֆիզիկական երևույթների ուսումնասիրման նպատակով օդերևութաբանական դիտարկումները կատարվել են Հանրապետության տարածքի 46 օդերևութաբանական (այդթվում՝ 6 բարձր լեռնային դժվարամատչելի և 3 մասնագիտացված) կայաններում լրիվ ծրագրով, իսկ 26 հիդրոլոգիական կայաններում՝ կրճատ ծրագրով /միայն օդի ջերմաստիճանի, տեղումների, մթնոլորտային երևույթների և ձյան ծածկի բարձրության/, Համաշխարհային օդերևութաբանական կազմակերպության կողմից սահմանված կարգով և միջազգային ստանդարտներին համապատասխան 3 ժամը մեկ անգամ 00 ժամից սկսած (Գրինվիչի ժամանակով), իսկ մթնոլորտային երևույթների և եղանակի վիճակի նկատմամբ՝ շուրջօրյա: Դիտարկումներն իրականացվել են օդերևութաբանական բոլոր տարրերի նկատմամբ:

Կայաններից ստացված տեղեկատվությունը ենթարկվել է վերլուծական ստուգման և հանձնվել մուտքագրման բաժին՝ CLICOM: Ծրագրով օդերևութաբանական տվյալների բանկ մուտքագրման նպատակով:

Շահագրգիռ կազմակերպություններն ապահովվել են օդերևութաբանական ռեժիմային տվյալներով:

Հաշվետու ժամանակահատվածում տրվել է 40 նախազգուշացում օդերևութաբանական վտանգավոր երևույթների վերաբերյալ:

h/h	Երևույթի տեսակը	Չափի միավոր	անբարենպաստ երևույթի քանակը	վտանգավոր երևույթի քանակը
1	քամի	դեպք	76	6
2	մառախուղ	դեպք	58	14
3	ձյուն	դեպք	14	3
4	անձրև	դեպք	11	2
5	կարկուտ	դեպք	19	1
6	Սաստիկշոգ	դեպք	-	9

1.2. Աերոլոգիական դիտարկումներ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում բաց է թողնվել 145 ռադիոզոնդ: Ռադիոզոնդարկման աշխատանքները թերակատարվել են տեխնիկական խնդիրների պատճառով:

Միաժամանակ կայանում կատարվել են լրիվ ծրագրով օդերևութաբանական և ռադիոմետրիական դիտարկումներ:

1.3. Հելիոտերկրաֆիզիկական դիտարկումներ

ա/ Օզոնոմետրիա

Օզոնոմետրիական դիտարկումներն իրականացվել են Ամբերդ բարձրլեռնային դժվարամատչելի օդերևութաբանական կայանում, Դոբսոնի սպեկտրոֆոտոմետրով՝ օրվա ցերեկային ժամերին կարգ երկնքի դեպքում՝ 3 - 5 անգամ:

Ամբերդ օդերևութաբանական կայանից ստացված դիտանյութերի արդյունքները սահմանված կարգով մշակվել և ուղարկվել են ՀՕԿ-ի Օզոնային և ուլտրամանուշակագույն ճառագայթման տվյալների համաշխարհային կենտրոն (WOUDC):

բ/ Ակտիվություններ

Ակտիվությունների դիտարկումներն իրականացվել են 6 կայաններում՝ Երևան-ագրո, Տաշիր, Գյումրի, Մարտունի, Սևան, Ամբերդ: Դիտարկումները կատարվել են օրվա ցերեկային ժամերին՝ 3 ժամը մեկ անգամ /Գրինվիչի ժամանակով ժամը 03.30, 06.30, 09.30, 12.30, 15.30/, գիշերային ժամերին՝ մեկ անգամ /Գրինվիչի ժամանակով ժամը 21.30-ին/, արեգակնային կարծալիք ուղիղ, ցրված ու անդրադարձված ճառագայթման և ճառագայթային հաշվեկշռի վերաբերյալ, կատարվել է նաև գումարային երկարալիք ճառագայթմային հաշվեկշռի և ազդեցության մակերևույթի ալբեդոյի հաշվարկ:

Կատարվել է Հայաստանի բոլոր մարզերի համար ուղտրամանուշակագույն ճառագայթման ինտենսիվության բնութագրիչների մշակում՝ ինդեքսների տեսքով, ինչպես նաև Արեգակիակտիվության ու գեոմագնիսական դաշտի վիճակի մասին տեղեկատվության մշակում, Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոնի ՊՈԱԿ-ի ամենօրյա տեղեկագրի և ՉԼՄ-ների համար:

1.4. Ագրոօդերևութաբանական դիտարկումներ և կանխատեսումներ

Ագրոօդերևութաբանական դիտարկումներն իրականացվել են Երևանի մասնագիտացված ագրոօդերևութաբանական և օդերևութաբանական ցանցի 39 կայաններում: Ագրոօդերևութաբանական սպասարկումն իրականացվել է կայաններից ստացված տեղեկատվության հիման վրա:

Հանրապետության պետական կառավարման մարմիններին, մարզպետարաններին, ֆերմային տնտեսություններին և տարբեր կազմակերպություններին տրվել է անհրաժեշտ տեղեկատվություն ագրոօդերևութաբանական պայմանների մասին:

Կազմվել են.

- Շաբաթական, ամսական (ձմռան ամիսներին) ագրոօդերևութաբանական ամփոփ տեղեկատվություն
- Տասնօրյակային օդերևութաբանական և ագրոօդերևութաբանական տեղեկագիր
- Ժամանակացույցով վիճակագրական վարչություն եռամսյակային (առաջին) օդերևութաբանական և ագրոօդերևութաբանական տեղեկատվություն
- Դիտված անբարենպաստ ագրոօդերևութաբանական պայմանների հետևանքների մասին տեղեկատվություն
- Տեղեկանք աշնանացան ցորենի ցանքի, աճի և ձմեռման պայմանների վերաբերյալ
- Տեղեկատվություն գյուղատնտեսական աշխատանքների ժամկետների մասին
- Վաղահաս կարտոֆիլի ցանքի ժամկետների
- Ջերմասեր մշակաբույսերի սածիլման ժամկետների

Կատարվել են՝

- աշնանացան ցորենի վնասվածություն գնահատում ձմռան ցրտերից (%),
- աշնանացան ցորենի վեգետացիայի վերսկսման պահին հողի խոնավության պաշարների գնահատում՝ մարտի 10-ի և 20-ի դրությամբ (0-20, 0-50սմ շերտերում)

Կանխատեսումներ՝

- ծիրանենու ծաղկումն Արարատյան դաշտում
- Դեղձենու ծաղկումն Արարատյան դաշտում
- Խաղողի ծաղկումն Արարատյան դաշտում
- Ծիրանի բերքատվությունը Արարատյան դաշտում
- Աշնանացան ցորենի և գարու միջին հանրապետական բերքատվությունը վեգետացիայի վերսկսման ժամանակ
- Աշնանացան ցորենի և գարու միջին հանրապետական բերքատվությունը ցողունակալման փուլում

- Լեռնային շրջաններում աշնանացան ցորենի հասկակալման, մոմային և կաթնային հասունացման փուլերում
- Ագրոօդերևութաբանական կանխատեսումների արդարացման աստիճանը կազմել է.
- Ծիրանենու ծաղկում՝ 100%
- Դեղձենու ծաղկում՝ 100%
- Խաղողի ծաղկումն՝ 100%
- Կատարվել է կայաններից ստացված ագրոօդերևութաբանական դիտարկումների տվյալների գրանցում, վերծանում և մշակում
- Կատարվել է 1958թ. ագրոօդերևութաբանական տարեգրի մուտքագրում
- Կատարվել է 2019-2020թթ ագրոօդերևութաբանական տարեգրերի տպագրում
- Կատարվել է 2021թ տարեգրի 1-9 աղյուսակների կազմում
- Վերահսկվել է կայանները ստացվող տեղեկատվությունը, թերությանների և անհրաժեշտության դեպքում հեռախոսակապով ճշտվել է կայանների հետ
- Ուսումնասիրվել է ավտոմատ կայաններից ստացվող տեղեկատվությունը և համեմատվել փաստացի տվյալներ հետ
- Բաժնի գլխավոր և առաջատար մասնագետները մասնակցել են դասընթացների:

1.5.Հիդրոլոգիական դիտարկումներ և կանխատեսումներ

Իրականացվել են ռեժիմային հիդրոլոգիական ուսումնասիրություններ 7 գետավազանի (Դեբեդ, Աղստև, Ախուրյան, Մեծամոր-Քասախ, Սևան-Հրազդան, Արփա, Հարավային) հիդրոլոգիական կայանների 82 գետային, 5 ջրամբարային և 4 լճային հիդրոլոգիական դիտակետերում: Սահմանված կարգով հիդրոլոգիական դիտակետերում իրականացվել են ջրի ելքի չափումներ, կատարվել են ջրի մակարդակի, ջրի և օդի ջերմաստիճանի, սառցային երևույթների դիտարկումներ:

Սևանա լճի 4 դիտակետերում կատարվել են ջրի մակարդակի, ջերմաստիճանի ամենօրյա 2 ժամկետային դիտարկումներ: Ստացված տեղեկատվությունն ամեն օր հաղորդվել է շահագրգիռ կազմակերպություններին:

Ամեն ամիս կազմվել է Սևանա լճի ջրային հաշվեկշիռը և տրամադրվել շահագրգիռ կազմակերպություններին, ինչպես նաև տպագրվել է Հայաստանի Հանրապետություն օրաթերթում տվյալները հրապարակվել են նաև ՀՄԿԵ ՊՈԱԿ-ի պաշտոնական կայքում:

Սևանա լճի և Նրա ջրհավաք ավազանի մշտադիտարկումների տվյալների միասնական էլեկտրոնային շտեմարաններ համակարգ է մուտքագրվել 2021 թվականի 1-ին եռամսյակի հիդրոլոգիական մշտադիտարկումների նախատեսված տվյալները:

Ամեն օր 50 գետային, 5 ջրամբարային և 4 լճային հիդրոլոգիական դիտակետերից, ինչպես նաև Արփա-Սևան ջրատար-Ծովինար և Հրազդան ՀԷԿ-ի ուղղաթեք ջրանցք-Գեղամավան դիտակետերից ստացվել է հիդրոլոգիական ռեժիմի վերաբերյալ տեղեկատվություն, որոնց հիման վրա կազմվել են ամենօրյա հիդրոլոգիական տեղեկագրեր և տրամադրվել շահագրգիռ կազմակերպություններին, ինչպես նաև տեղեկագրերը հրապարակվել են ՀՄԿԵ ՊՈԱԿ-ի պաշտոնական կայքում:

Ախուրյան-Հայկաձոր, Ախուրյան-Բազարան, Արաքս-Սուրմալու սահմանային հիդրոլոգիական դիտակետերում, Ջրառե ՓԲԸ մասնագետների և Թուրքիայի հանրապետության մասնագետների հետ 6 անգամ իրականացվել են համատեղ ջրաչափական աշխատանքներ:

Ջրառե ՓԲԸ մասնագետների հետ համատեղ 2021 թվականի ապրիլի 22-23-ը Արփա-Սևան ջրատարի Եղեգիսի և Ծովինարի տեղամասերում իրականացվել են ստուգիչ ջրաչափական աշխատանքներ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Արփա-Սևան ջրատարով Սևանա լիճ մուտք գործած ջրի ծավալը (այդ թվում ստորերկրյա ներհոսքը) կազմել է 124.564 մլն խոր.մ (30.06.2021թ.):

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Սևանա լճից բաց թողնված ջրի ծավալը կազմել է 75.531 մլն խոր.մ (30.06.2021թ.):

Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց կողմից ստացված գրությունների հիման վրա պատրաստվել և տրամադրվել է անհրաժեշտ հիդրոլոգիական տեղեկատվություն:

Սևանա լճի մակարդակը 2021 թվականի հունիսի 30-ի դրությամբ կազմել է 1900.80մ, որն անցյալ տարվա նույն օրվա համեմատությամբ ցածր է 4 սմ-ով, իսկ 2021 թվականի հունվարի 1-ի համեմատ բարձր է 28 սմ-ով:

Ջրամբարների ջրացվածությունը 2021 թվականի հունիսի 30-ի դրությամբ կազմել է. Արփի լիճ ջրամբարում՝ 60.9մլն.խոր.մ, Ախուրյանի ջրամբարում՝ 140մլն.խոր.մ, Ապարանի ջրամբարում՝ 31.3մլն.խոր.մ, Ազատի ջրամբարում՝ 40.5 մլն.խոր.մ, Մարմարիկի ջրամբարում՝ 8.52մլն.խոր.մ:

2021 թվականի մարտի 29-ին կազմվել և պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին է ներկայացվել ՀՀ գետերի 2021 թվականի զարնանային վարարումների տարրերի կանխատեսումն տեղեկագիրը:

1.6.Ռադիացիոն մոնիթորինգ

Հիդրոոդերևութաբանական ցանցի 34 (այդ թվում՝ 15 հենակետային) կայաններում ռադիոլոգիական իրավիճակի վերաբերյալ ամեն օր՝ Գրինվիչի ժամանակով ժամը 06.00 և 18.00 իրականացվել են գամմա ֆոնի չափումներ, Երևանյան լաբորատորիայում՝ մթնոլորտից երկրի մակերևույթի վրա տեղացող ռադիոակտիվ փոշու խտության ամենօրյա չափումներ, օդերևութաբանական կայաններից բերված հողի նմուշների գումարային բետտա-ակտիվության չափումներ:

Կատարվել են ատոմակայանի շրջակայքից /Սև ջրից/ բերված ջրի նմուշներում կոշտ մնացորդների գումարային բետտա-ակտիվության չափումներ:

Կազմվել են Երևան քաղաքի գամմա-ֆոնի ամենամսյա տեղեկագրեր, որոնք ներկայացվել են ՀՀ Արտակարգ իրավիճակների նախարարության աշխատակազմի փրկարար ծառայության:

Կատարված չափումների արդյունքներով Երևան քաղաքում և ՀԱԵԿ-ի 30-կմ գոտում գրանցված գամմա-ֆոնի արժեքները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում չեն գերազանցել թույլատրելի սահմանները: Հանրապետության տարածքից ընտրովի սկզբունքով վերցված հողի նմուշներում գումարային բետա-ակտիվությամբ աղտոտվածություն չի արձանագրվել:

1.7.Ռադիոլոգիոն դիտարկումների իրականացում, մթնոլորտային երևույթների վրա ակտիվ ներգործության աշխատանքներ.

2021 թվականի 1-ին կիսամյակում հակակարկտային ծառայության աշխատակիցների կողմից իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները:

Մաքրվել, ստուգվել և վերանորոգվել են՝ կոնսերվացված գազագեներատորային հակակարկտային կայաններից ապամոնտաժված հանգույցները, կենտրոններում տեղադրված հեռակառավարման համակարգերը, ավեհավաքները, համակարգչային տեխնիկան, այլ սարքերն ու սարքավորումները:

Ստուգվել և վերանորոգվել են կայանների գազամատակարարման համակարգերի հանգույցները, ի հայտ եկած գազի արտահոսքերը:

Համայնքային խափանված հակակարկտային կայաններն աշխատանքային վիճակի բերելու համար մարզային հակակարկտային կենտրոնների կողմից համայնքներին պարբերաբար ցուցաբերվել է համապատասխան աջակցություն:

Իրականացվել են հակակարկտային կայանների գազազանախոսների տեղափոխման, տեխնիկան, վերանորոգման, դրոշմակնքման, լիցքավորման և վերաբաշխման աշխատանքներ:

Ընդհանուր առմամբ ապակոնսերվացվել են ՀՄԿ ՊՈԱԿ-ին պատկանող թվով 234, ինչպես նաև համայնքներին ու ֆիզիկական անձանց պատկանող հակակարկտային կայանները, երկու ՄՌԼ-5 ռադիոլոգիոն կայանները, ավտոնոմ սնուցման գեներատորները, օդերևութաբանական սարքերը, ռադիոկապի որոշ միջոցներն ու այլ սարքերը:

սարքավորումները: Մարզերում տեղակայված շարժական կայանքները, պահպանության համար նախատեսված տարածքներից տեղափոխվել են ակտիվ ներգործության համապատասխան դիրքեր:

Կատարվել են ձմեռային պրոֆիլակտիկ աշխատանքների պլան ժամանակացույցով նախատեսված միջոցառումներ:

Հակակարկտային ծառայությունը հաշվետու ժամանակահատվածում շահագործման է վերցրել ևս 39 նոր հակակարկտային գազագեներատորային կայանքներ: 2021թվականի 1-ին կիսամյակի ավարտին գազագեներատորային հակակարկտային կայանքների թիվը դարձել է 597, համապատասխանաբար ավելացել է հակակարկտային ծառայության կողմից պաշտպանվող գյուղատնտեսական նշանակության հողատարածքները՝ 44640 հա-ից դառնալով 47760 հա:

Հակակարկտային ծառայության պաշտպանության տակ գտնվող փաստացի մշակվող գյուղատնտեսական նշանակության հողատարածքներում ակտիվ ներգործության են ենթարկվել 327 կարկտավտանգավոր ամպ, որի արդյունքում կատարվել է գազագեներատորային 855504 ակտիվ ներգործություն (կրակոց):

Գրանցվել են պաշտպանվող և չպաշտպանվող համայնքների կարկտահարության դեպքերը, կրակոցների ու ներգործված ամպերի քանակները, վերլուծվել ու հաշվառվել համապատասխան գրացամատյաններում:

Պարբերաբար իրականացվել են հակակարկտային կայանքների շրջայցեր, որի ընթացքում վերացվել են հայտնաբերված թերությունները, կարգաբերվել կրակոցների ուժեղություններն ու կատարվել փորձարարական կրակոցներ:

Հակակարկտային ծառայության բոլոր մասնագետներն անցել են տեխնիկական անվտանգության կանոնների պլանային հրահանգավորում և ստուգարք:

Մարզային հակակարկտային կենտրոններում իրականացվել են անձնակազմի գիտելիքների և հմտությունների բարձրացմանն ուղղված մասնագիտական դասընթացներ:

Հակակարկտային ծառայության և ԱԻՆ Տեխնիկական անվտանգության ազգային կենտրոն ՊՈԱԿ-ի համատեղ աշխատանքի շնորհիվ իրականացվել են ՀՄԿ ՊՈԱԿ-ի թվով 178 գազագեներատորային հակակարկտային կայանքների տեխնիկական անվտանգության փորձաքննությանն ուղղված աշխատանքներ, որի արդյունքում տրվել են դրական եզրակացություններ:

Հակակարկտային ծառայության կենտրոնական ապարատի կողմից համակարգվել և աջակցություն է ցուցաբերվել մարզային հակակարկտային կենտրոններին՝ հակակարկտային համակարգերի ու այլ տեխնիկական միջոցների վերանորոգման միջոցառումների կատարման ընթացքում:

2.ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱԿԱՅՐԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ և ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՐԱՏԻ

2.1. ՀՀ Մակերևութային ջրային օբյեկտների որակի մոնիթորինգի իրականացում

2021թ. 1-ին կիսամյակում մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգը (ջրի նմուշառում, դաշտային հետազոտություններ, ֆիզիկաքիմիական անալիզներ և որակի գնահատում) իրականացվել է հանրապետության ջրային օբյեկտների (գետերի, ջրամբարների, Որոտան-Արփա, Արփա-Սևան ջրատարների և Սևանա լճի) 144 դիտակետում: Ջրի նմուշներում դիտարկվել են ջրի որակի բնութագրական 40-60 ֆիզիկաքիմիական ցուցանիշ՝ հիմնական անիոններ և կատիոններ, սնուցող նյութեր, ծանր մետաղներ, առաջնային օրգանական աղտոտիչներ և հիդրոկենսաբանական ցուցանիշներ: Ընդհանուր առմամբ որոշվել է 18660 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 18660):

2.2. ՀՀ Բնակավայրերի օդային ավազանի որակի մոնիթորինգի իրականացում

2021թ. 1-ին կիսամյակում մթնոլորտային օդի որակի դիտարկումներ կատարվել են հանրապետության 10 բնակավայրում օդի նմուշառման երեք եղանակով՝ պասիվ, ակտիվ և ավտոմատ: Մթնոլորտային օդում ուսումնասիրվել են փոշու, փոշում մետաղների, ազոտի և ծծմբի երկօքսիդների ու գետնամերձ օզոնի պարունակությունները:

Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ և Ծաղկաձոր քաղաքներում մթնոլորտային օդի որակի դիտարկումներն իրականացվել են 15 ստացիոնար դիտակայանում՝ ակտիվ նմուշառման եղանակով: Պասիվ եղանակով նմուշառումներ

իրականացվել են Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Զրազդան, Արարատ, Կապան, Զաջարան, Չարենցավան և Ծաղկաձոր քաղաքների 214 դիտակետում:

2021թ. 1-ին կիսամյակում ՀՀ բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի միջոցառումների շրջանակում որոշվել է 18800 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 18800):

2.3. Հողերի աղտոտվածության մոնիթորինգի իրականացում

2021թ.1-ին կիսամյակում ընթացքում հողերի աղտոտվածության մոնիթորինգն իրականացվել է Լոռու մարզում և որոշվել է 5000 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 5000):

2.4. Եվրոպայում մեծ հեռավորությունների վրա օդի անդրսահմանային աղտոտիչների տարածման դիտարկման և գնահատման համատեղ (EMEP) ծրագրի շրջանակներում Հայաստանում օդի անդրսահմանային աղտոտման մոնիթորինգի իրականացում

2021թ. 1-ին կիսամյակում մթնոլորտային օդի անդրսահմանային աղտոտվածության մոնիթորինգի Ամբերդի դիտակայանում իրականացվել է մթնոլորտային օդի և մթնոլորտային տեղումների մոնիթորինգ և որոշվել 3915 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների նվազագույն քանակ՝ 3915):

2.5. Արաքս գետի աղտոտվածության հայ-իրանական համատեղ մոնիթորինգի իրականացում

Արաքս գետի ջրի աղտոտվածության հայ-իրանական համատեղ մոնիթորինգի ծրագրի շրջանակում Արաքս գետի հայ-իրանական սահմանային հատվածում իրականացվել է Արաքս գետի ջրի և հատակային ռեսուրսների որակի մոնիթորինգ: 2021թ. 1-ին կիսամյակում որոշվել է Արաքս գետի ջրի և հատակային ռեսուրսների 592 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 840): Փաստացի և պլանային ցուցանիշների անհամապատասխանությունը պայմանավորված է եղանակային ամբարենպաստ պայմանների հետևանքով ճանապարհների անանցանելիությամբ: Պակաս ցուցանիշները կրացվեն 2-րդ կիսամյակի ընթացքում:

2.6. Շրջակա միջավայրի նախարարության աշխատակազմում և նրա առանձնացված ստորաբաժանումներում տեղային համակարգչային ցանցերի և համակարգչային տեխնիկայի ծրագրային, էլեկտրոնային փոստի և ինտերնետ կապի տեխնիկական սպասարկում, նախարարության պաշտոնական կայքի սպասարկում, ՀՄԿ ՊՈԱԿ-ի պաշտոնական կայքի սպասարկում, օդի պահանջվող օգտագործում (ՕՊՕ) համակարգի սպասարկում

2021թ. 1-ին կիսամյակում իրականացվել է նախարարության տեղային համակարգչային ցանցերի սպասարկում, համակարգիչների վերանորոգում՝ ապահովվելով համակարգչային տեխնիկայի, ինտերնետային կապի, էլեկտրոնային կապի, էլեկտրոնային փոստի, կայքի (<http://env.am/>)՝ անխափան աշխատանքները: Ընդհանուր առմամբ սպասարկվել է շրջակա միջավայրի նախարարության 253 համակարգիչ, կայք և տեղային ցանց (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 253):

Սպասարկվել են ՀՄԿ ՊՈԱԿ-ի համակարգչային և տպագրական սարքերը:

Շրջակա միջավայրի նախարարության պաշտոնական կայքում 2021թ. 1-ին կիսամյակում տեղադրվել են՝ լուրեր, հայտարարություններ, տեսահոլովակներ, բնապահպանական փորձաքննության նախագծեր, փորձաքննության եզրակացություններ, ՍԹԱ նախագծեր, ծառայողական քննության հրամաններ, մոնիթորինգի եռամսյակային և տարեկան տեղեկանքներ, ամենօրյա (աշխատանքային օրեր) ռեժիմով տեղադրվում է եղանակային կանխատեսումների, գետերի, լճերի և ջրամբարների վիճակի, Սևանա լճի վերաբերյալ տեղեկանքներ, նախարարության և համակարգի կառույցների աշխատակազմերի փոփոխություններն ըստ ստացված հրամանների, նախարարության թափուր հաստիքների պարբերական թարմացումներ, բնապահպանական ոլորտը կանոնակարգող իրավական

ակտերի ցանկերի թարմացումներ ,Օրենսդրությունե բաժնի համապատասխան ենթամենյուններում: Բացվել են նոր բաժիններ:

Կայքի համապատասխան էջերի թարմացումները և նյութերի եռալեզու թարգմանությունները կատարվել են ՀՀ Բնապահպանության նախարարի 02.10.2017թ. թիվ 338-Ա հրամանով հաստատված կարգի համաձայն:

Իրականացվել է ,Անշարժ աղբյուրներից մթնոլորտ արտանետված վնասակար նյութերի մասին Ձև N2-տա (օդ) (տարեկան), Ջրօգտագործման մասին Ձև N2-տա (ջրունտ) (տարեկան), Թափոնների առաջացման, օգտագործման և հեռացման մասին Ձև N 1-թափոն (տարեկան) վարչական վիճակագրական հաշվետվությունների 2019 թվականի տվյալների մուտքագրման համար բազաների նախապատրաստում: Վտանգավոր նյութերի և թափոնների քաղաքականության վարչության համակարգիչների վրա տեղադրվել է Թափոնների առաջացման, օգտագործման և հեռացման մասին Ձև N1-թափոն ծրագիրը և բազան, կատարվել են համապատասխան կարգավորումները: Մթնոլորտային քաղաքականության վարչության համապատասխան համակարգի վրա տեղադրվել է Անշարժ աղբյուրներից մթնոլորտ արտանետված վնասակար նյութերի մասին Ձև N2-տա (օդ) բազան, կատարվել համապատասխան կարգավորումները և հաշվարկները:

Իրականացվել է մակերևութային և ստորերկրյա ջրերի, մթնոլորտային օդի մոնիթորինգի տվյալների ամփոփում, գնահատում և վերլուծություն, բազաների թարմացում, տվյալների սահմանված կարգով տրամադրում և հրապարակում: Շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի արդյունքներն ամփոփվել են եռամսյակային տեղեկագրերի տեսքով, մթնոլորտային օդի աղտոտվածության վիճակը նաև բաշխման շաբաթական, ամսական ու եռամսյակային քարտեզների, իսկ մակերևութային ջրերի որակը՝ ամսական և եռամսյակային քարտեզների տեսքով:

Սպասարկվել է ,ՀՄԿԵ ՊՈԱԿ-ի <http://armmonitoring.am/> կայքը, կայքում ավելացվել են մի շարք էջեր, բաժիններ, ենթաբաժիններ, իրականացվել է կայքում տեղադրված նյութերի և մենյունների եռալեզու թարգմանություն:

Սպասարկվել է ,ՀՄԿԵ ՊՈԱԿ-ի ֆեյսբուքյան էջը, ավելացվել է էջում հրապարակվող նյութերի քանակը և որակը:

2.7. ,Բնապահպանական տեղեկատվության հասարակական կենտրոնի (Օրիուս կենտրոնի) սպասարկում

2021թ. 1-ին կիսամյակում Բնապահպանական տեղեկատվության հասարակական կենտրոնի (Երևանի Օրիուս կենտրոն) կողմից, հիմք ընդունելով Օրիուսի կոնվենցիայի դրույթները, իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

- սեմինարների, բաց դասերի, քննարկումների կազմակերպում, աջակցություն հասարակական լուսմների կազմակերպմանը և Օրիուսի կոնվենցիայի 2021թ. Ազգային զեկույցի պատրաստման գործընթացին,

- հասարակությանը տեղեկատվության տրամադրում, լուսաբանում և տարածում,
- գրադարանի և ֆիլմադարանի այցելուների սպասարկում, համագործակցություն բնապահպանական ոլորտի ՀԿ-ների և այլ կազմակերպությունների հետ,

Հաշվի առնելով կորոնավիրուսի համավարակը սեմինարները, քննարկումները և հասարակական լուսմները հիմնականում կազմակերպվել են օնլայն հարթակներում:

2.8. Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի մոնիթորինգի իրականացում

2021թ. 1-ին կիսամյակում ընթացքում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի հիդրոերկրաբանական մոնիթորինգն իրականացվել է 6 ՋԿՏ-ում ընդգրկված 109 ստորերկրյա ջրաղբյուրներում: Ընդհանուր առմամբ որոշվել է 8623 ցուցանիշ (նախատեսված ցուցանիշների թիվ՝ 8623), այդ թվում.

- ստորերկրյա ջրերի 65 դիտակետում (դրական և բացասական մակարդակով հորատանցքերում) 2340 մակարդակի (ճնշման) չափում 6 անգամ հաճախականությամբ (նախատեսված չափումների թիվ՝ 2340): Չափումները կատարվել են Արարատյան, Գյումրիի և Սևանի միջլեռնային գոգավորությունների հորատանցքերում և ջրհորներում,

- ստորերկրյա ջրերի 64 դիտակետում՝ 43 բնադրյալում և միջլեռնային գոգավորությունների 21 շատրվանող հորատանցքում ծախսի 2304 չափում (նախատեսված չափումների թիվ՝ 2304),

- ստորերկրյա ջրերի 109 դիտակետում ջերմաստիճանի 3924 չափում (նախատեսված չափումների թիվ՝ 3924),

- ստորերկրյա ջրերի 22 դիտակետի շրջակայքում՝ հյուսիս-հարավ, արևելք-արևմուտք ուղղություններով 3կմ երկարությամբ տեղազննում (նախատեսված ցուցանիշների թիվ՝ 55): Արդյունքում չեն բացահայտվել ստորերկրյա ջրերի որակի և քանակի վրա ազդող նոր տեխնածին գործոններ կամ հնարավոր աղտոտման օջախներ:

2.9. Շրջակա միջավայրի օբյեկտներում (հող, ջուր) ԿՕԱ ների մնացորդային քանակների մոնիթորինգի իրականացում, ռեեստրների և թափոնների պետական կադաստրի ստեղծման և վարման միջոցառումներին աջակցության տրամադրում, երկրորդային հումքի վերամշակման և օրգանական թափոնների կրկնակի օգտագործման միջազգային փորձի ուսումնասիրում, վտանգավոր թափոնների անվտանգ գործածությանը ներկայացվող պահանջների ուսումնասիրում

Թափոնների գոյացման, վերամշակման ու օգտահանման օբյեկտների և հեռացման վայրերի ռեեստրների ստեղծմանն աջակցության նպատակով 2021թ. 1-ին կիսամյակում ուսումնասիրվել է թափոնների գոյացման, վերամշակման ու օգտահանման 14 օբյեկտներ և հեռացման վայրեր (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 14): Ուսումնասիրվել է թափոնների օգտահանման, վնասագերծման 3 տեխնոլոգիա և երկրորդային հումքի վերամշակման 12 մեթոդ (նախատեսված ցուցանիշների քանակ՝ 12):

Կայուն օրգանական աղտոտիչների մասին Ստոկհոլմի կոնվենցիայով ՀՀ ստանձնած պարտավորությունների կատարմանն աջակցելու նպատակով հաշվետու ժամանակահատվածում նախատեսված էր իրականացնել նմուշառման ենթակա աղբավայրի ընտրություն և ուսումնասիրություն, որը կատարվել է:

3.ԱՆՏԱՌԱՅԻՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ

2021 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում Անտառների մոնիթորինգի ծառայության կողմից անտառապահպանության և անտառխախտման արձանագրությունների ուսումնասիրություններ են իրականացվել «Հայաստառ» ՊՈԱԿ-ի 4 անտառտնտեսությունների և 4 ԲՀՊՏ-ների սահմաններում: Աշխատանքների արդյունքում ուսումնասիրվել են «Չանգեզուր կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի «Շիկահող» պետական արգելոցի» և «Խոսրովի անտառ» պետական արգելոց», «Դիլիջան ազգային պարկ» և «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ների և «Հայաստառ» ՊՈԱԿ-ի «Ճամբարակ», «Հրազդան», «Տաշիր» և «Վանաձոր» անտառտնտեսությունների աշխատակիցների կողմից կազմված անտառ խախտման արձանագրությունները, պահպանության աշխատանքների կազմակերպվածությունը, ուշադրություն է դարձվել անտառային հրդեհներին և հակահրդեհային անվտանգության պարտադիր միջոցառումների իրականացմանը և առկա մի շարք այլ հույժ կարևոր հիմնախնդիրներին: Դաշտային աշխատանքների ընթացքում ԱՄԾ թիմի կողմից հայտնաբերվել է ընդհանուր առմամբ 21 ապօրինի հատման օջախ:

«Հայաստառ» ՊՈԱԿ-ի ուսումնասիրված բոլոր 4 անտառտնտեսության սահմաններում ԱՄԾ թիմի կողմից համապատասխան գործիքակազմի կիրառմամբ ուսումնասիրվել են նաև 73.5 հա տարածքում իրականացված անտառապատման աշխատանքները: Մասնավորապես աշխատանքների ընթացքում ուշադրություն են դարձվել անտառապատման աշխատանքների մանրամասներին և նրբություններին (տնկման աշխատանքների իրականացման եղանակներ, խառնման և տեղաբաշխման սխեմաներ, գլխավոր և ուղեկցող ծառատեսակներ, միջշարային

և միջբուսային հեռավորություններ, ինչպես նաև ծառերի թվաքանակներ): Տեղադրվել են նաև են 400 մ2 մակերես զբաղեցնող փորձահրապարակներ՝ ծառերի կաչողականությունը որոշելու նպատակով: Ինչպես նաև չափագրվել են անտառապատված տարածքների մակերեսները:

«Սևան ազգային պարկ» և «Դիլիջան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ների սահմաններում իրականացվել են նաև 2020 թվականի անտառային պահապանության աշխատանքների ստուգումների մասնակի դիտարկում-ուսումնասիրություններ:

Անտառօգտագործման շրջանակներում ուսումնասիրվել են «Հայաստան» ՊՈԱԿ-ի «Տաշիր» և «Վանաձոր» անտառտնտեսություն մասնաճյուղերի սահմաններում տեղակայված հատատեղերը (համապատասխանաբար 4 անցումային հատման և 1 սանիտարական հատման հատատեղ), ինչպես նաև «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի սահմաններում իրականացվել են 2021 թվականի ընտրովի սանիտարական հատումների արդյունքների հավաստիության մասնակի դիտարկում – ուսումնասիրություններ:

«Հայաստան» ՊՈԱԿ-ի «Հրազդան» և «Վանաձոր» անտառ տնտեսությունների սահմաններում կատարվել են բնական վերածի օժանդակման աշխատանքների արդյունքների ուսումնասիրություններ, որոնք իրականացվել էին կոնդաշիվային հատումների միջոցով:

«Facebook» սոցիալական ցանցում «Բնապահպանի տուն» ՀԿ-ի կողմից բարձրաձայնված խնդրի պարզաբանման նպատակով ԱՄԾ աշխատակիցները նույնպես իրենց մասնակցությունն են ունեցել մասնագիտական խմբի դաշտային ուսումնասիրությունների իրականացմանը՝ «Հայաստան» ՊՈԱԿ-ի «Վանաձորի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղի «Խնձորուտի» անտառապետության տարածքում:

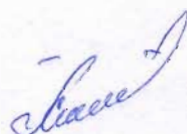
Ծառայությունը հունվար-մարտ ամիսների ընթացքում իրականացրել է փայտանյութի սպառման շուկայի ուսումնասիրություններ, ինչպես նաև «Դիլիջան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի սահմաններում իրականացվել են փայտանյութի մթերման և իրացման տվյալների մասնակի դիտարկումներ:

ԱՏՀ և ՀԶ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ իրականացվել են «Արծվաբերդի» և «Դսեղի» անտառտնտեսությունների անտառածածկում 2016-2020 թվականների ընթացքում տեղի ունեցած փոփոխությունների դինամիկայի ուսումնասիրություններ, «Հրազդան», «Արծվաբերդ», «Եղեգնուտ», «Գուգարք» և «Նոյեմբերյան» անտառտնտեսություն մասնաճյուղերի անտառածածկում 2018-2019 և 2019-2020 թվականների ընթացքում տեղի ունեցած սաղարթի փոփոխությունների վերծանման աշխատանքներ, «Ստեփանավանի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղի «Ստեփանավանի» անտառապետության սահմաններում 2018-2019 թվականների ընթացքում սաղարթում տեղի ունեցած փոփոխությունների վերլուծական աշխատանքներ և Սյունիքի, Կոտայքի, Վայոց Ձորի, Արարատի, Արագածոտնի, Գեղարքունիքի և Շիրակի մարզերում անտառածածկի վերհանման աշխատանքներ:

2021 թվականի առաջին կիսամյակում կազմակերպվել և իրականացվել է նաև «Անօդաչու թռչող սարքերը շրջակա միջավայրի մոնիթորինգում» դասընթացը:

ԱՄԾ աշխատակիցները 2021 թվականի առաջին կիսամյակում մասնակցել են նաև մի շարք արդյունավետ աշխատաժողովների, դասընթացների և հանդիպումների:

Պլանատնտեսագիտական բաժնի պետ

Գ.Ստեփանյան